

Študentski svet Pravne fakultete Univerze v Ljubljani
Poljanski nasip 2
1000 Ljubljana

Ljubljana, 4. 12. 2025

g. Urban Kodrič, državni sekretar
Ministrstvo za visoko šolstvo, znanost in inovacije
Masarykova 16
1000 Ljubljana

dr. Mirjam Bon Klanjšček, predsednica
Odbor za izobraževanje, znanost in mladino
Šubičeva ulica 4
p. p. 636
1102 Ljubljana

mag. Barbara Leder, direktorica
Javni štipendijski, razvojni, invalidski in preživninski sklad Republike Slovenije
Dunajska 20
1000 Ljubljana

ZADEVA: Pobuda za pravičnejšo ureditev štipendijske politike, ki uresničuje namen štipendije
Ad futura

Spoštovani,

Študentski svet Pravne fakultete Univerze v Ljubljani, kot predstavniški organ študentov prava na Pravni fakulteti Univerze v Ljubljani v imenu študentov predlaga spremembo Zakona o štipendiranju (ZŠtip-1) in zadevnih področnih pravnih aktov na način, da se kar najbolj uresniči namen štipendije Ad futura ter da se odpravi nesorazmerje in diskriminatorno stanje do študentov enovitega magistrskega študija prava. Predlagamo, da se tretji odstavek devetega člena ZŠtip-1, posledično pa tudi ostali zadevni področni pravni akti spremenijo tako, da se omogoči dodelitev štipendije za izobraževalni program na enaki ravni izobraževalnega programa, ki jo je vlagatelj že dosegel, če gre za izobraževalni program, ki po vsebini in namenu ni enak že doseženi izobrazbi, pač pa gre za dopolnilni program (specializacijo že dosežene izobrazbe), četudi na isti ravni že doseženega izobraževalnega programa.

Študijski program na Pravni fakulteti Univerze v Ljubljani je bil od uvedbe bolonjske reforme zasnovan kot prvostopenjski (dodiplomski) štiriletni program, ki so ga lahko študentje, če so tako želeli, nadgradili z eno leto trajajočim drugostopenjskim (magistrskim) programom. Takšna ureditev je študentom fakultete omogočala, da se po opravljeni diplomski vpíšejo na magistrski študijski program v tujino, pri tem pa zaprosijo za štipendijo Ad futura, ki je veliki večini v celoti

Študentski svet Pravne fakultete Univerze v Ljubljani

pokrila stroške študija v tujini oziroma vsaj bistveno znižala finančno breme študija v tujini. Tako magistrski študij na Pravni fakulteti Univerze v Ljubljani, kot tudi LL.M., opravljen v tujini, sta nekdanjim diplomantom, kasneje magistrrom, omogočila specializacijo znanja na ožjem pravnem področju - nekdanji drugostopenjski program se je namreč delil na module, ki so bili usmerjeni v različne pravne panoge, katerih poglobljena znanja in veščine je študent drugostopenjskega študija lahko usvojil, to pa je bilo primerljivo z opravljenim LL.M. programom v tujini. Pravna fakulteta Univerze v Ljubljani je v študijskem letu 2023/2024 začela izvajati enoviti magistrski program, zasnovan v obliki »5+0«. Slednje pomeni, da študent zaključi enovit študij po petih letih in s tem pridobi naziv »magister prava«, pri čemer usmerjanja na module ni več, s tem pa umanjka specializacija znanja specifičnih pravnih področij in pridobitve primeljvih specialnih znanj, ki jih nudijo programi tipa LL.M. in prejšnji drugostopenjski študij.

Ureditev enovitega magistrskega študija, ki ga že nekaj časa izvaja več fakultet po državi (npr. Medicinska fakulteta Univerze v Ljubljani, Fakulteta za arhitekturo Univerze v Ljubljani), zaradi obstoječe zakonske podlage in posledične zasnovanosti razpisa Ad futura študentom, ki so enoviti magistrski program dokončali, onemogoča pridobitev štipendije za opravljanje magistrskih programov v tujini, saj z dokončanjem enovitega magistrskega študija študent na domači fakulteti že pridobi drugostopenjsko izobrazbo. ZŠtip-1 v tretjem odstavku devetega člena določa, da se *“štipendija ne more dodeliti za izobraževalni program na ravni izobraževanja, ki je enaka ali nižja od ravni, ki jo je vlagatelj že dosegel.”* Nadalje Javni razpis štipendij Ad futura za študij v tujini za leto 2025 (365. JR) v točki 5.4. določa, da mora študent, če želi pridobiti štipendijo, kandidirati *“za štipendijo za izobraževalni program na ravni izobraževanja, ki je višja od ravni, ki jo je že dosegel.”*¹ V luči študija prava omenjena določba vsem študentom Pravne fakultete Univerze v Ljubljani, ki so vpisani v enoviti magistrski program, onemogoča, da bi opravljanje magistrskega študija v tujini (kot so programi LL.M., MJur in drugi) sofinancirali s štipendijo Ad futura, s katero so si nekdanji štipendisti, ki so študij na Pravni fakulteti dokončali po prejšnjem programu, pokrili večino ali pa morda celotno finančno breme magistrskega študija v tujini.

Cene tovrstnih magistrskih programov so v tujini izjemno visoke: šolnina v študijskem letu 2025 bo za program LL.M. na univerzi Harvard v ZDA znašala dobrih 80.000 \$,² na univerzi Nottingham v Združenem kraljestvu dobrih 24.000 £,³ na univerzi Humboldt zu Berlin v Nemčiji pa 15.000 €. ⁴ Navedeni zneski predstavljajo zgolj višino šolnine brez življenjskih stroškov, ki so v navedenih mestih prav tako visoki. Jasno je, da trenutna dikcija zakona in razpisa večini študentov že s finančnega vidika onemogoča opravljanje tovrstnih študijskih programov. Drugih tako visokih štipendij, kot je štipendija Ad futura, namreč v Sloveniji praktično ni mogoče dobiti, kandidiranje za štipendije tujih izobraževalnih (in drugih) ustanov pa je zaradi izjemne konkurence in malega števila podeljenih štipendij največkrat neuspešno.

¹ <https://www.srips-rs.si/storage/app/media/RAZPISI/365%20-%20Ad%20futura%20%C5%A1tudij%20v%20tujini%202025/365.%20javni%20razpis%20-%20kon%20C4%8Dna%20verzija.pdf>

² <https://hls.harvard.edu/graduate-program/graduate-program-admissions-and-financial-aid/ll-m-admissions/ll-m-tuition-and-financial-aid/>

³ <https://www.nottingham.ac.uk/pgstudy/course/taught/master-of-laws-llm>

⁴ <https://humboldt-llm.hu-berlin.de/fees-and-scholarships>

Narava programov LL.M., MJur in MPhil (ter drugih tovrstnih programov) je drugačna od enovitega magistrskega programa, ki ga študent prava dokonča na Pravni fakulteti Univerze v Ljubljani. Enoviti magistrski študij prava v Sloveniji predstavlja temeljno, sistematično pravno izobrazbo, namenjeno pridobitvi vseh znanj, potrebnih za opravljanje pravnških poklicev v slovenskem pravnem sistemu. V petih letih študent pridobi izjemno kvaliteten in širok pregled nad vsemi področji prava, vključno z nacionalnim, evropskim in mednarodnim pravom. Gre za program, ki je primerljiv s t. i. "single-cycle" sistemom, ki je v veljavi v Avstriji, Italiji, na Madžarskem. Nasprotno pa LL.M. (Master of Laws) in sorodni programi, kot je MJur (Magister Juris na Univerzi v Oxfordu), predstavljajo **specializirane enoletne poddiplomske programe**, ki jih študenti praviloma opravljajo **po zaključenem temeljnem pravnem študiju** – torej po dokončanju EMŠ ali ekvivalentni izobrazbi iz tujine. Ti magistrski programi niso namenjeni pridobitvi osnovnih pravnih znanj, temveč omogočajo **poglobljanje in internacionalizacijo** že obstoječega pravnega znanja na ozko usmerjenih področjih, kot so mednarodno pravo človekovih pravic, arbitraža, pravo EU, gospodarsko pravo, ipd. V večini pravnih sistemov tako LL.M. program **ne služi kot osnovna kvalifikacija** za opravljanje pravnih poklicev, temveč kot **dopolnilna ali nadgradna izobrazba**. V Združenem Kraljestvu tako, na primer, dokončanje LL.M. programa ni pogoj za opravljanje sodniške ali odvetniške funkcije, tako kot je v Sloveniji pridobitev druge bolonjske stopnje izobrazbe. Praviloma LL.M. program opravljajo diplomanti prava iz drugih držav, ki želijo nadgraditi znanje v mednarodnem okolju, ali pravniki z nekajletno prakso. V Angliji, ZDA, Nemčiji in drugod LL.M. velja za dodatno akademsko kvalifikacijo, pogosto tudi kot pripravo na nadaljevanje študija na ravni doktorata.

V preteklosti se je za opravljanje LL.M., MJur in sorodnih programov odločilo tudi veliko število diplomantov Pravne fakultete, Univerze v Ljubljani. Vsi, ki so prejeli štipendijo Ad futura, so se po zaključenem študiju na prestižnih tujih univerzah vrnili nazaj v Slovenijo, kjer so še danes zaposleni. Že kratek pregled zaposlenih na spletnih straneh Pravne fakultete, najrazličnejših odvetniških pisarn, Ustavnega in Vrhovnega sodišča razkriva veliko število zaposlenih, ki so opravili LL.M. oz. sorodni program, kar kaže na izjemno zaželenost kompetenc, pridobljenih z opravljanjem zadevnih študijskih programov. Zaradi uvedbe EMŠ in izgube možnosti pridobitve štipendije Ad futura se bo, kot pojasnjeno zgoraj, število pravnikov z LL.M. močno zmanjšalo. Pri tem velja opozoriti, da bo ena izmed posledic verjetno tudi večje zaposlovanje tujcev, ki spretnosti, podane v programu LL.M., lahko pridobijo, saj bodo delodajalci še naprej stremeli k zaposlovanju posameznikov z znanjem, razmišljanjem in miselnostjo, značilno za tovrstne programe. Ne gre torej zgolj za izziv, s katerim se soočamo študentje, pač pa za širšo težavo, katere vpliv bo zaznaven v celotnem zaposlitvenem prostoru pravnikov.

Namen omejitve pri pridobivanju štipendije Ad futura je, tudi z vidika študentov, povsem razumljiv in logičen. Zadevna pobuda tako ni namenjena razširitvi pogojev za pridobitev štipendije Ad futura na vse programe, pač pa zgolj na vse magistrske programe, pri katerih gre za drugačen tip študija. Narava in namen programov tipa LL.M. sta namreč, kot razloženo, povsem drugačna kot temeljna pravna izobrazba, pridobljena z EMŠ. Gre za poglobljeno specializacijo v ozko začrtanem pravnem področju, pridobitev argumentativnih in mišljenjskih veščin, ki so v celoti povezani s spoznavanjem in razumevanjem tujih, zgodovinsko in strukturno drugačnih pravnih

sistemov. Seveda pa pri pobudi ne gre zgolj za študijsko prihodnost študentov prava, pač pa vseh študentov enovitega magistrskega študija. Tako bi uspela pobuda omogočila tudi, da študent EMŠ na Medicinski fakulteti v Ljubljani študij, na primer, nadaljuje na programu »Master in global health science« na Univerzi v Oxfordu, ki prav tako omogoča pridobitev znanja, ki ga študent ne more pridobiti preko opravljenega EMŠ na matični fakulteti.

Zaradi izenačevanja LL.M. in EMŠ po bolonjski klasifikaciji (2. stopnja) diplomanti EMŠ niso upravičeni do štipendiranja v času LL.M. študija, kar v praksi pomeni, da jim je onemogočeno dostopanje do izkušenj, znanj in mrež, ki jih omogoča študij na tujih univerzah. Hkrati pa so študentje prvostopenjskega programa in študentje drugih (pravnih) fakultet s pridobljeno dodiplomsko izobrazbo, ki se vpišejo na LL.M. oz. na podoben program, do štipendije upravičeni – kar ustvarja nesorazmerje in diskriminatorno stanje do študentov enovitega magistrskega študija prava.

Zgoraj navedeno torej pojasnjuje, zakaj bi podeljevanje štipendij za namen LL.M. študija tudi študentom, ki zaključijo EMŠ, uresničevalo temeljni namen in naravo štipendij Ad futura, zapisano na spletni strani Sklada: *„Štipendije Ad futura so namenjene izboljšanju strokovne usposobljenosti, zagotovitvi kadrov za razvoj in inovacije na različnih znanstvenih področjih ter prenosu znanja in dobrih praks, da se izboljša konkurenčnost slovenskega gospodarstva.“* Sofinanciranje opisanega študija bi izjemno pripomoglo k nadgradnji znanja slovenskih študentov prava, povečevalo konkurenčnost domačih pravnikov in omogočalo izmenjavo dobrih praks z najprestižnejšimi pravnimi fakultetami v svetovnem merilu.

Za dosego cilja pobude bi tako bila potrebna sprememba zakonske podlage, ki določa splošne pogoje za pridobivanje štipendij. V tretjem odstavku 9. člena ZŠtip-1 je namreč določeno, da se štipendija ne more dodeliti za izobraževalni program na enaki ali nižji ravni izobraževalnega programa, ki jo je vlagatelj že dosegel. Določbo nadalje razčlenjuje 5. člen Pravilnika o dodeljevanju štipendij Ad futura na področju visokega šolstva, ki določa uvrščanje študijskih programov v klasifikacijske kategorije. Predlagamo, da se zakonska podlaga ustrezno spremeni na način, da omogoči izjeme od splošnega pravila za podeljevanje štipendij, določenega v 9. členu ZŠtip-1. Ustrezen bi bil že dostavek v tretjem odstavku omenjenega člena, ki bi dodal, da se štipendija za izobraževalni program na enaki ali nižji ravni izobraževalnega programa, ki jo je vlagatelj že dosegel, lahko dodeli, če gre za izobraževalni program, ki po vsebini in namenu ni enak že doseženi izobrazbi, pač pa gre za dopolnilni program (specializacijo že dosežene izobrazbe), četudi na isti ravni izobraževalnega programa. Nadalje predlagamo, da se temu ustrezno prilagodijo tudi kriteriji za štipendiranje programov tipa LL.M. ter MJur in sicer tako, da se upošteva namenska funkcija študija (tj. specializacija po opravljenem EMŠ) in ne zgolj njegova bolonjska klasifikacija. Ena od možnosti bi bila uvedba izjeme od določbe 5.4. v naslednjem javnem razpisu za dodelitev štipendij Ad futura za programe tipa LL.M. in MJur v okviru druge bolonjske stopnje, kadar gre za dopolnilni študij po zaključenem EMŠ, saj ta v strukturi in naravi nadomešča tako diplomsko kot magistrsko izobrazbo. S tem bi Republika Slovenija omogočila pravnikom dostop do mednarodnega akademskega okolja, izboljšala konkurenčnost slovenskih diplomantov na

⁵ <https://www.srips-rs.si/stipendije/stipendije-ad-futura>

globalnem trgu ter povečala verjetnost vračanja kadrov z vrhunskim znanjem v slovensko pravno okolje, kar pa je osnovni namen štipendije Ad futura.

Primerjalne ureditve v tujini govorijo v prid napisanemu. S štipendijami Commonwealth (*Commonwealth Scholarships*) britanska vlada državljanom držav članic Commonwealtha v celoti financira šolnino in življenjske stroške magistrskega ali doktorskega študija v Veliki Britaniji, pri čemer ni omejitve, da mora iti za študij višje stopnje, od tiste, ki jo je štipendist že opravil v domači državi. Omenjene štipendije financirajo torej opravljanje programa LL.M. tudi tistim študentom, ki drugo bolonjsko stopnjo izobrazbe že imajo.⁶ Podobno britanska vlada sofinancira magistrski študij v Veliki Britaniji državljanom določenih držav preko štipendije GREAT, ki jo upravlja British Council, posebne omejitve glede opravljanja iste stopnje izobrazbe, ki jo posameznik že ima, ni.⁷

Z napisanim tako apeliramo na Ministrstvo za visoko šolstvo, Odbor za izobraževanje, znanost in mladino ter Javni štipendijski, razvojni, invalidski in preživninski sklad Republike Slovenije, da navedeno problematiko uredi na način, ki bo skladen z namenom štipendije Ad futura, hkrati pa bo tudi vsem študentom enovitih magistrskih študijskih programov omogočal sofinanciranje študijskih programov v tujini, ki so po naravi in funkciji drugačni od že pridobljene izobrazbe v domovini, kljub izenačitvi v bolonjski študijski reformi.

Z upanjem na ugodno rešitev Vas prijazno pozdravljamo.

Študentski svet Pravne fakultete Univerze v Ljubljani

Max Jerovčnik
predsednik

⁶ <https://escuk.fcdo.gov.uk/>

⁷ <https://study-uk.britishcouncil.org/scholarships-funding/great-scholarships>